

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa Pyhän Kolminaisuuden päivästä 22.5. ja päättyy 11. sunnuntaihin helluntaista 31.7.

Salattu Jumala

JOH. 3:1–15

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ 22.5.

Jeesus on Jumalan ikaikainen salaisuus. Hän on kuitenkin salaisuus, jonka oli määrä tulla julkiseksi. Vanhan testamentin sadoissa profetioissa ja esikuvissa on kuvattu Jeesuksen persoona ja tehtävä, kuitenkin vielä osittain peitetysti. Vasta Jumalan valitsemana aikana (Gal.4:4) tämä salaisuus lopulta paljastui. Sana tuli lihaksi. Sana on Jumalan sädehtivä kirkkaus ja hänen olemuksensa kuva. Jeesuksessa Jumala oli läsnä ja ilmoitti itsensä. Tämä tapahtui Jeesuksen persoonan, opetusten ja tekojen välityksellä.

Salaisuuden elementti tulee näkyviin siinä, että Jeesus on lopulta tunnettavissa paitsi kirjoituksista käsin, vain Jumalan Hengen vaikutuksesta. Apostoli Pietarin mukaan pyhien kirjoitusten ennustukset eivät ole kenenkään omin neuvoin selitettävissä (2. Piet. 1:20). Uskonnolliset oppineet tunsivat nuo kirjoitukset, mutta eivät he sen nojalla automaattisesti kyenneet tunnistamaan, kuka Jeesus on. Ratkaisevaa ei ole ihmisen oma teologinen viisaus, vaan Pyhän Hengen työ.

Tämä tulee näkyviin hyvin Johanneksen evankeliumin alkuluvuissa. Kaikille evankeliumeille on ominaista alusta asti esitellä Jeesusta ja hänen tehtävänsä. Johanneksen evankeliumin alussa jo äitinsä kohdusta saakka täynnä Pyhää Henkeä ollut Johannes Kastaja tunnisti Jeesuksen Jumalan Karitsaksi, joka ottaa pois maailman synnin. Kolmannessa luvussa hänet kohtaa juutalaisten hallitusneuvostoon kuuluva Nikodemus.

Hän kuului siihen uskonnollisen eliitin vähemmistöön, joka ymmärsi ennustusten toteutuvan Jeesuksen toiminnassa. Näytöt olivat niin vahvat. Mutta siinä missä Johannes Kastajalla tiedosti, että Jeesus Israelin Messiaana kastaa Pyhällä Hengel-

lä ihmisiä uuteen elämään, Nikodemoksella ei ollut tätä tajua. Hän oli elänyt ja kasvanut vanhan liiton mukaan. Jeesuksen kautta Jumala oli kuitenkin aloittava uuden liiton aikakauden. Liiton vaihto merkitsee muutosta Jumala-suhteen perusteissa. Uusi liitto ottaa huomioon ihmisen syntyisyyden, mitä ongelmaa eläinuhrit eivät kyenneet poistamaan. Laki edellyttää ihmiseltä pyhyyttä, mutta ei tee hänestä kykenevää pyhään elämään.

Ero näiden liittojen välillä on valtava. Yksi ainoa täydellinen uhri, Jeesus ristillä, sovittaa koko maailman synnin. Sovituksen osallisuuteen jokainen saa käydä uskon ja kasteen välityksellä. Turvautumalla Jeesukseen jokainen tulee osalliseksi siitä, minkä Jeesus täytti. Hän avasi tien Jumalan yhteyteen. Tämä uuden liiton lahja pitää sisällään myös uuden elämän. Jumalan pelastustekoon kuuluu uuden ihmisyyden luominen synnin turmeleman tilalle. Lain noudattamiseen turvautuminen perusteena Jumalan hyväksymiselle ei tuo pelastusta kenellekään; kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat Jumalan kirkkautta vailla.

Yöllisessä keskustelussa Jeesus tapansa mukaan yllättää keskustelukumppaninsa ja ottaa ohjat käsiinsä. Nikodemos puhuu Jeesuksesta hyväksyvään sävyyn ja oikeansuuntaisesti. Olet Jumalan lähettämä opettaja. Ihmisvoimin tuollaisia ihmetekoja kuin teet, ei kukaan voi tehdä. Jeesuksen päämäärä ei ollut kuitenkaan pelkkä ihmisten asenteiden ja näkemysten häntä kohtaan muuttuminen myönteisimmiksi. Hän haluaa viedä tehtävänsä tarkoituksen aivan loppuun asti. Jokainen tarvitsee Jeesusta: että tulevat tuntemaan hänet ja turvautuvat uskossa häneen. Hänen tavoitteenaan on pelastavan uskon ja uuden ihmisen syntyminen. Nikodemoksen, Israelin opettajan, oli ymmärrettävä tämä ja tultava siitä osalliseksi.

Mutta juuri tässä on suuri ongelma. Kukaan ei kykene tähän oma-aloitteisesti.

Eivät edes Jumalan lain tuntevat eksper-
tit, kuten Nikodemus. Jeesuksen opetus
uudestisyntymisestä on hänelle arvoituk-
sellista. Olihan toki ennustettu, että uu-
dessa liitossa Jumala kirjoittaa lakinsa
ihmisten sisimpään, ja että Henki vuoda-
tetaan kaikkiin ihmisiin. Mutta sittenkin
hänelle ei vanhan liiton jäsenenä ollut sel-
vää, mitä se käytännössä merkitsi.

Niin, kuinka voisi tietää ulkopuolelta
käsien, mitä se on, kun Jumala tekee syn-
teihinsä kuolleen ihmisen eläväksi? An-
taumukselliskin lakia noudattava ih-
minen ei itsessään ole enempää kuin
hengellisesti kuollut. Jos vanha liitto toi-
misi pelastustienä, mihin uutta tarvittai-
siin? Mutta lakihan on annettu ihmisten
rikkomusten tähden jälkepäin; lankee-
muksen ja sen jälkeen, kun Jumala on il-
moittanut, että hänen edessään voi kel-
vata vain hänen lahjoittamansa uskon, ei
ihmisen omien ponnistelujen tähden. Ih-
minen ei luonut itseään. Hän on Jumalan
luomus. Niin on myös uuden ihmisyuden
laita. On kyse siitä, että Jumala luo synti-
sen ihmisen uudeksi.

Jeesuksen sanat Nikodemokselle ovat
tyrmäävät. Ne riistävät häneltä sen pelas-
tustien, johon hän luotti. Pelastus ei ole-
kaan ihmiskäsissä. Se on Jumalan käsissä.
Mutta samalla niissä on pettämätön tur-
va. Kristuksen työ kelpaa jokaisen edestä
ja riittää jokaiselle. Se on täysi vastakoh-
ta sille, että lain noudattaminen karahtaa
väistämättä aina ihmisen syntisyyteen.
Yhden lain kohdan rikkominen merkitsee
koko lain rikkomista. Sen palkka on kado-
tustuomio.

Sitä ei ole enää niillä, jotka ovat Jeesuk-
sessa Kristuksessa – heissä, jotka Jumalan
Pojan veri on tehnyt puhtaiksi ja Jumalan
Henki uudeksi ihmiseksi. Sillä, joka us-
koo Jeesukseen, on iankaikkinen elämä.
Tämä lahja on jokaista varten.. Kääntymi-
nen henkiparantajien, gurujen, erilaisten
mentoreiden, selvänäköijöiden ja personal

trainereiden puoleen elämän muuttami-
seksi, ei voi koskaan saada aikaiseksi sitä
muutosta, jota jokainen tarvitsee. Vain Ju-
malan Henki voi sen tehdä. ●

Ilkka Rytilahti

Aluejohtaja, Pastori,
Suomen Raamattuopisto

Katoavat ja katoamattomat aarteet

LUUK. 16:19–31

2. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 29.5.

Kirkon evankeliumikirja on lisännyt evan-
keliumitekstin alkuun selittävän lauseen,
jossa sanotaan rikas mies ja Lasarus -ker-
tomuksen olevan vertaus. Jumalanpal-
velustekstissä tämänkaltaiset selittävät
alukkeet ovat sinänsä luontevia, mutta
oudolta tuntuu maininta vertauksesta.

Kaikkialla evankeliumeissa, missä sa-
naa käytetään, vertauksen eri osat viit-
taavat luontoon ja inhimilliseen elämään
kuuluvin kuvin hengelliseen todellisuuteen:
Siemen on Jumalan sana, kylväjä on
Ihmisen Poika, jne. Nyt käsillä olevassa
kertomuksessa ei ole mitään, mikä viit-
taisi johonkin toiseen hengelliseen todel-
lisuuteen, joka olisi muuta kuin mihin
kertomuksen sanat ja ajatukset itsessään
suoraan viittaavat. Jos kertomus selite-
tään vertaukseksi, nousee esiin väistämät-
tä kysymys, mitä sitten kuolema ja ian-
kaikkisuus todellisuudessa ovat? Ettei
vain olisi tarkoitus lieventää ikuisuuden
kahtiajaon peruttamattomuutta ja vaka-
vuutta?

On myös kiinnitetty huomiota siihen,
että missään muualla Jeesus ei anna ni-
meä kertomustensa henkilöille. Päätelmä,
että olisi kyse kuulijoille tutuista ihmi-
sistä, on silti vain arvaus. Tosin sitäkään
mahdollisuutta ei voi sulkea pois.

Esimerkkipuheen ensisijainen täh-
täyspiste on eettinen, täsmälleen sama
kuin kertomuksessa laupiaasta samaria-

laisesta (Luuk. 10:25–37). Rikkaan, jolla on mahdollisuus auttaa puutteessa olevaa, kärsivää ihmistä, on se tehtävä. Jeesus tuo puheessaan Lasaruksen lähelle rikkasta, tämän portin pieleen. Jos meidän silmämme avautuvat näkemään ja sydän rakastamaan, mekin voimme nähdä porteillemme puutteessa olevia. Välineet nähdä ovat kehittyneet, siksi porttimme voivat olla yhtä hyvin kuivuudesta tai sodista kärsivissä maailman kolkissa yhtä hyvin kuin oman maamme turvaverkoista pudonneiden keskellä. Jeesuksen tarkoittamia Lasaruksia ovat nyt erityisesti turvapaikanhakijat, jotka ovat tulleet kaukaa meidän ulottuvillemme. Sama koskee heitä, jotka eivät ole edes päässeet lähtemään luoksemme apua hakemaan. **Runebergin** virren ”Ken on mun lähimmäiseni” ajatuksilla (virsi 431) on nykyisessä asenneilmastossa erityistä ajankohtaisuutta.

Jeesuksen puhe ei kuitenkaan ole vain eettinen. Se nivoo eettisyyden lopunajallisen tuomion kehukseen. Uuden testamentin kaikkein keskeisimpiä opetuksia – niin Jeesuksella itsellään kuin apostoleillakin – on tuleva Jumalan tuomio ja ihmisen elämän ratkaiseva vaikutus siihen, miten hänelle käy tuomiolla. ”Meidän kaikkien on tultava Kristuksen tuomioistuimen eteen, jotta kukin saisi sen mukaan, mitä ajallisessa elämässään on tehnyt, joko hyvää tai pahaa.” (2. Kor. 5:10). ”Hän on näe määrännyt päivän, jona hän oikeudenmukaisesti tuomitsee koko maailman, ja tuomarina on oleva mies, jonka hän on siihen tehtävään asettanut. Siitä hän on antanut kaikille takeet herättämälä hänet kuolleista.” (Ap. t. 17:31).

Toinen tekstistä nouseva (ja edellisen rinnalla toisarvoinen) kysymys on kuoleman jälkeinen tila ennen lopullista tuomiota. Tekstin valossa on selvää, että ns. välitila on jo tietoinen ja kokemuksellinen todellisuus. Teksti voidaan tulkita siten, että Jeesus antaa tarkkaa tietoa siitä, mi-

tä kuoleman jälkeen tapahtuu ja millaista välitilassa todella on. Välitilaan kuuluu tietoisuus, jonkinlainen fyysisyys ja ennen kaikkea lopullisen tuomion ennakoitina kahtiajako, johon liittyy psyykkinen ja jopa fyysinen ahdistus tai ilo ja lohdutus sekä mahdollisuus kommunikoida vahvistetun ja ylittämättömän rajan yli.

Ajatus siitä, että kertomus olisi vertaus, voisi merkitä sitä, että kuvaus tuonpuoleisuudesta olisi käsitettävä pedagogiseksi maalailuksi. Jeesuksen tarkoitus olisi vain kärjistetyllä kuvauksella kertoa ylösnousemuksen jälkeen tapahtuvan viimeisen tuomion ehdottomuudesta ja kytkeä se nykyisen elämän eettisiin ratkaisuihin. Tällöin ihmisen kuoleman ja ylösnousemuksen tila käsitetään syväksi tiedottomuudeksi, jossa ei olisi kokemusta kuluva ajasta. Ihmisen kokemuksesta kuolema ja ylösnousemus sulautuisivat toistensa välittömään yhteyteen.

Tueksi tulkinnalle tietoisesta välitilasta ja ennakoivasti siinä toteutuvasta kahtiajaosta voi ajatella ainakin seuraavia Ut:n kohtia: Jeesuksen sana toiselle ristin ryöväriille, Jeesuksen oma toiminta kuolemansa jälkeen ennen pääsiäisaamua, mahdollinen ajatus, että vedenpaisumuksen ajan tottelemattomat henget, joille Jeesus saarnasi, olivat sen ajan ihmisiä sekä Ilmestyskirjan kuvaus marttyyreista, jotka kysyivät milloin tulee rangaistuksen aika niille, jotka olivat heitä vainonneet. Keskeisin on mielestäni kuitenkin se yksityisiä kohtia laajempi periaate, joka ilmenee Jeesuksen sanoissa: ”Hänelle kaikki ovat eläviä (elävät, preesens puhuu jatkuvasta tilasta, ei vain ylösnousemuksesta, johon tekstikohta muuten viittaa, Luuk. 20:38). Ihmisen olemassaoloon ei tule katkoa, vaan hän on ikuisuusolento ilman taukoja. Teologianhistoriallinen kummajainen koko ihmisen totaalisesta kuolemasta ja uudelleen tapahtuvasta luomisesta (jolla pyritään torjumaan

uusplatonista sielun ja ruumiin jyrkkää erottamista) kumoutuu Jeesuksen sanaan: ”Älkää pelätkö niitä, jotka voivat tappaa ruumiin, mutta eivät voi tehdä sen enem- pää. Pelätkää enemmän häntä, joka voi sekä sielun että ruumiin hukuttaa helvet- tiin.” (Matt. 10:28).

Kolmanneksi tekstistä voi nostaa esiin ihmeuskon ja Jumalan sanaan perustu- van uskon jännitteen. Rikas mies ajatteli maan päällä vielä elävien veljiensä teke- vän parannuksen, jos Lasarus lähetettäi- siin kuolleista herätettynä julistamaan heille ikuisuuden vakavuudesta. Abra- hamin ajatus oli kuitenkin toinen: ”Heillä on Mooses ja profeetat, kuulkoot heitä... Jos he eivät kuuntele Moosesta ja profeet- toja, ei heitä saada uskomaan, vaikka joku nousisi kuolleista.” ●

Arno Toivanen

Rovasti, Iisalmen seurakunnan emerituskirkkoherra

Kutsu Jumalan valtakuntaan

LUUK. 14:16–24

3. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 5.6.

Luukkaan tallentama vertaus suurista pi- doista on puhutteleva monista syistä.

Ensinnäkin on kiinnitettävä huomio- ta kutsuun. Pitojen isäntä oli normaali- en tapojen mukaisesti lähettänyt kutsun juhliinsa jo hyvissä ajoin. Vieraiden luku- määrä oli tiedettävä etukäteen, ihan niin kuin tänäkin päivänä, jotta ruokaa olisi riittävästi. On siis tärkeää kiinnittää huo- miota siihen helposti ohitettuun tosiasia- aan, että kutsu juhliin ei tullut näille ver- tauksen henkilöille yllätyksenä. Heidät oli kutsuttu alun perin jo viikkoja aiemmin ja he olivat kaikki luvanneet tulla paikal- le! Nyt, kun syöttövasikat on teurastet- tu, ruoat valmistettu ja kaikki on valmis- ta, isäntä lähettää palvelijansa kutsumaan kutsutut vieraat kotiinsa. ”Kaikki on val- mista, tulkaa.” Hän saa kuitenkin yllät-

tävän vastaanoton. Jokainen kutsuihin lupautunut henkilö onkin nyt estynyt ja syyt ovat mitä mielenkiintoisempia.

Tekosyyt muodostavat toisen huomi- oitavan jakson. Yksi on ostanut pellon ja hän pahoittelee suuresti sitä, että hänen pitää mennä katsomaan sitä. Tarkkakor- vainen kuulija tai -silmäinen lukija kiin- nittänee ensinnäkin huomion siihen, että kutsun ei pitänyt tulla yllätyksenä. Toi- seksi, pidot järjestettiin yleensä illalla. Onko yön pimeys paras ajankohta tutkia uutta peltoa? Ja miksi sitä ei oltu tutkit- tu ennen kauppojen solmimista? Toinen kutsuttu, ilmeisen rikas mies, oli ostanut viisi härkäparia, jotka piti tuki koeajaa. ”Valitettavaa”, että kaupat oli solmittu juuri juhlien kanssa päällekkäin. Taas jo- ku voisi kysyä, että eikö härät olisi pitänyt katsastaa ennen kauppoja ja onko Lähi- idän pimeä ilta paras mahdollinen ajan- kohta kokeilla näitä eläimiä? Tilannehan on miltei sama, kuin joku nykyajan ihmi- nen peruisi tulonsa vedoten siihen, että hän on juuri ostanut auton ja nyt pitäi- si mennä katsomaan, että minkä merkki- nen, mallinen, värinen ja kuntoinen auto sitä nyt tuli ostettua. Viimeinen tekosyy on yhtä huono kuin aiemmatkin, mutta vielä tyllympi. Naimisiin mennyt vieras ei viitsi edes pahoitella. Hän toteaa vain, et- tei voi tulla. Taas herää kysymys, että mik- sei? Häyö on mennyt ja miehenä hänel- lä oli oikeus osallistua pitoihin. Ja häät harvemmin tulevat vastaan yhtä yllättäen kuin mahdolliset kaupat. Miksi hän siis oli ylipäätänsä lupautunut pitoihin, jos tiesi naimisiin menonsa haittaavan osal- listumista?

Kaiken kaikkiaan kaikilla kolmella ku- vatulla vastaajalla oli huonot tekosyyt, mikä ei varmasti jäänyt Jeesuksen kuuli- joilta huomaamatta. Tämän lisäksi hei- dän toimintansa osoittaa jopa tietynlai- sen suunnitelmallisuuden merkkejä. He peruvat osallistumisensa ”yksimielisesti”

(kr. apo mias). Heidät oli kutsuttu ja heillä olisi ollut kunnian tuoma velvoite osallistua pitoihin, joihin he olivat kunniansa kautta luvanneet saapua. Nyt he kuitenkin keksivät mitä erikoisempia tekosyitä ja jättävät pidot väliin häpäisten isännän ja tehden hänestä yhteiskunnallisen hylkiön. Yhdeltä tai kahdelta tekosyyn olisi vielä voinut ymmärtää, mutta ei kaikilta. Se tosiaan osoittaa jo melkoista suunnitelmallisuutta.

Kolmas huomioitava kohta, isännän reaktio, on samalla vertauksen huipentuma. Samoin kuin Matteuksen vastaavallisessa vertauksessa (Matt. 22:1–14), jossa kuningas lähetti sotilaansa ja tuhosi häntä loukanneet ihmiset, on isäntä loukkaantunut ja vihainen, mutta hänen reaktionsa on totaalisen yllättävä. Hän on valmistanut suuret juhlat ja hän aikoo pitää huolen siitä, että juhlat myös pidetään. Siksi palvelija lähetetään seuraavaksi ”köyhien, raajarikkojen, sokeiden ja rampojen” luo. Käytännössä tämä on avoin isku juutalaista eliittiä ja puhdasoppineita kohtaan, koska näillä ihmisillä ei esimerkiksi ollut oikeutta osallistua Jerusalemin temppelekkulttiin (3. Moos. 21:17–23). Nyt heidät kuitenkin kutsutaan pitoihin ilman minkäänlaista epäröintiä ja kun tilaa on vieläkin jäljellä, palvelija saa seuraavaksi tehtäväkseen kutsua teiden varsilla ja kujilla lepäävät ihmiset. Kaikki, jotka suostuivat tulemaan.

Vertausta lukiessa mielessä kaikuvat osuvasti Jeesuksen sanat: ”Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat. En minä ole tullut kutsumaan hurskaita, vaan syntisiä, jotta he kääntyisivät.” (Luuk. 5:31–32). Ilosanoma tuotiin ensin valituille, Israelin kansalle, mutta heistä monet hylkäsivät Messiaan. He olivat terveitä, he ajattelivat tietävänsä Jumalan tahdon paremmin ja olevansa parempia kuin halveksitut rammot, samarialaiset tai pakanat. Tähän samaan ansaan nykyajan

ihminenkin helposti lankeaa. Me ummistamme silmämme toisten hädältä ja ajattelemmme liiankin usein olevamme jollain tapaa parempia kuin jotkut toiset, olipa kyse sitten hengellisyydestä, varallisuudesta, tiedosta tai yhteiskunnallisesta asemasta.

Siksi tämä Jeesuksen vertaus onkin niin osuva yhä tänä päivänäkin. Jumalan pelastussuunnitelma koskee kaikkia, ei vain ”hyviä” tai ”kelvollisia”, vaan aivan kaikkia. Ja koska kaikki on kutsuttu Herran hääaterialle asemaan, teologiseen tietämykseen tai uskon vahvuuteen katsomatta, ei meistä kenelläkään ole syytä ylenkatsoa toista. Etenkään silloin, kun Herramme palvelijoina viemme ilosanomaa eteenpäin. Ei ole sellaista henkilöä, jonka puolesta Kristus ei olisi kuollut ja siksi me emme saa sortua siihen, että arvotamme ihmisiä ennalta kelvollisiin ja kelvottomiin, niin kuin Jeesuksen ajan juutalaisuudessa tehtiin. Julistuksemme pääfokuksen tulisi täten olla sama kaikille, tämän vertauksen ja ehtoollisliturgiamme tallennettujen sanojen mukaisesti: ”Tulkaa, kaikki on jo valmiina.” ●

Timo Liiri

Pastori, Suomen
Raamattuopiston Säätiö

Kadonnut ja jälleen löytynyt

LUUK. 15:1–10

4. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 12.6.

Luukkaan evankeliumi voidaan karkeasti jaotella kolmeen osaan sen sisällön perusteella. Osat ovat seuraavat: 1) Esipuhe, lapsuuskertomukset ja toiminta Galileassa, 1:1–9:50. 2) Matkakertomus, Jeesuksen matka kohti Jerusalemiä 9:51–19:48. 3) Kärsimys ja ylösnousemus, 20:1–24:53. Tuon pitkän keskimmäisen jakson Luukas on laatinut siten, että Jeesuksen teot ja opetukset on esitetty käänteisen toiston (kiasmin) mukaisesti. Tässä rakenteessa esityksen kes-

kus on koko jakson huippukohta. Sen ympärille sijoitetaan sisällöllisesti toisiinsa liittyviä asiapareja haluttu määrä.

Matkakertomuksessa näitä pareja on kaikkiaan yhdeksän. Keskuksessa on kuvaus lopunajallisista pelastustapahtumista Jerusalemissa (13:22–35). Jumala valmistaa ihmiskunnalle pelastuksen Jerusalemissa Jeesuksen uhrikuoleman kautta. Lähimmäksi asiapariksi Luukas sijoittaa kuvauksen Jumalan valtakunnan luonteesta (13:10–21 ja 14:1–11). Päivän evankeliumiteksti sijoittuu heti seuraavaan asiapariin (13:1–9 ja 14:12–15:32). Siinä on kyse Jumalan valtakunnan kutsusta Israelille, ja parin jälkimmäisessä osassa Israelin lisäksi uskonnollisille hylkiöille.

Luukkaan evankeliumille on ominaista, miten Jumala haluaa tavoittaa pelastavalla rakkaudellaan erityisesti ne, jotka ovat joutuneet Jumalasta kauas, Vanhan testamentin lain noudattamisesta käsin katsottuna. Kultillisesti epäpuhtaita ovat eritoten spiitaaliset ja monet muut sairaat, prostitoidut ja miehittäjävaltaa palvelevat tullimiehet. Tämän epäpuhtautensa he saivat kokea myös sinä kylmyytenä, hylkäämisinä ja rakkaudettomuutena, jota heitä kohtaan yleisesti osoitettiin – usein voimakaimmin hengellisen eliitin taholta.

Näiden hylkiöiden kanssa Jeesus oli tekemisissä tavan takaa. Se oli vastoin vallitsevaa ajattelua ja käytäntöä. Yhteys noihin kultillisesti epäpuhtaisiin ihmisiin merkitsi oman hengellisen puhtauden tahriintumista. Se oli viimeinen seikka, mihin fariseukset olivat valmiit. Tarkoittaahan heidän nimensä juuri eristäytyjää, henkilöä, joka ei seurustele syntisten kanssa. Jumala hyväksyy ja rakastaa heidän mukaansa sitä, joka pitää hänen lakinsa. Sitä rikkova on siis vailla Jumalan rakkautta.

Tämä käsitys ohjasi fariseuksia ja lainopettajia heidän arvostellessaan Jeesusta veljeilystä syntisten kanssa. Aterioiminen ja seurustelu heidän kanssaan oli mahdo-

tonta, jos halusi säilyttää oman kultillisen puhtauden. Kun kerran Jumalakaan ei noita julkisyntisiä rakasta, ei hänen tahtaan elämässään noudattavankaan ihmisen tarvitse. Jeesuksen menettely näyttäytyi fariseuksista ja lainopettajista käsin ristiiriitaisena. Toisaalta Jeesus tunsu Jumalan sanan erittäin hyvin ja opetti sitä. Mutta miksi hän ei sitten toimi sen mukaan, vaan rikkoo sitä vastaan suostuessaan aterioimaan ja seurustelemaan syntisten kanssa? Heitä kiusasi ja vihastutti se, että Jeesus menetteli toisin kuin he itse.

Jeesuksen vastustajat eivät tajunneet, että Jumalan rakkaus on ruumiillistunut Jeesuksessa. Jumala ei voi rakkaudessaan olla välittämättä noista kurjista hylkiöistä samoin kuin kaikista muistakin. Jumalan rakkaus on etsivää: se haluaa tavoittaa ja löytää kadonneet ja saattaa yhteyteensä – siihen anteeksiantamukseen, joka ei ole mitenkään ihmisen ansaittavissa. Sen voi saada vain lahjana. Jokainen tarvitsee sitä. Kelpaavuus Jumalan edessä ei perustu lain antaumukselliseen ja tinkimättömään noudattamiseen.

Jeesus oli todellakin tyystin erilainen kuin fariseukset ja lainoppineet. Sen nuo hylkiöiksi tuomitut aistivat. Heille Jeesuksen asenne ja sanat olivat puoleensavetäviä. He kokivat niissä aitoa, odottamatonta rakkautta. Jeesus opetti Jumalasta toisin ja menetteli toisin kuin hänen vastustajansa, jotka syyttivät häntä. Säilyttääkseen puhtautensa ja erottuakseen muista heidän tuli aivan erityisen tarkasti huolehtia ruokaa ja seremoniallista puhtautta koskevien säädösten ja vaatimusten noudattamisesta. Siksi kysymys ateriyhteydestä, *kenen* kanssa syötiin ja *mitä* syötiin (lain sallimaa ruokaa, josta oli maksettu kymmenykset) oli näille fariseuksille ja lainopettajille niin tärkeä. Ateriyhteys oli heidän identiteettinsä ilmaus.

Koko viidestoista luku on Jeesuksen vastusta hänelle esitettyyn syytökseen. Hän

vastaa kolmen kertomuksen sarjalla. Sen lopussa tietty mies eli isä (Jumala) hyväksyy syntisen poikansa (ihmisen) seuraansa ja syö hänen kanssaan. Jeesukselle oli ominaista oman teologisen ajattelun esittäminen kertomuksen muodossa. Tässä luvussa ollaan aivan sen ytimessä. Jeesuksen vastauksen lopputulos on siis se, että Jumala itse asettuu ateriyhteyteen syntisten kanssa: hän tuo heille pelastuksen.

Tähän päämäärään Jeesus etenee verstaustensa kautta. Hän kuvaa kaksi kadoksissa olevaa: lampaan ja rahan. Ne kadottaneille, paimenelle ja naiselle, on mahdoton ajatus olla etsimättä niitä. Israelin hylkiöt ovat näitä kadonneita. Mutta etsiikö heitä kukaan? Eivät ainakaan fariiseukset ja lainopettajat! Mutta Jeesus etsii. Hän on tekemisissä näiden ihmisten kanssa, jotta he tulisivat osalliseksi pelastuksesta. Ateriointi ei merkitse Jeesuksen puhtauden menettämistä, vaan että ihmiset saavat Jeesukselta sen puhtauden, jonka ovat itse menettäneet.

Näin Jeesus esittää vastasyötöksen. Jeesusta syyttävät ovat nyt itse syytettyinä. He ovat epäonnistuneita johtajia. Heidän tulisi Vt:n perusteella (Ps. 23; Jer. 23; Hes. 34) tietää, että Jumala on paimen, joka etsii kadonneita. Sitä he eivät itse halua tehdä. Mutta Jeesus tekee. Täten Jeesus ilmaisee, että hän on Jumalan läsnäolo Israelin keskellä. Hän haluaa palauttaa kadonneet takaisin yhteyteen Jumalan kanssa. Hän on valmis maksamaan siitä hinnan. Tätä yhteyttä tarvitsevat kaikki, uskonnolliseen statukseen katsomatta. Sen voi saada vain lahjana, kukaan ei ansaitse sitä.

Vastakkain tekstissä on näin kaksi erilaista käsitystä kääntymyksestä: rabiin ja Jeesuksen. Edelliset pitävät kääntymystä ja katumusta ihmisen tekona. Jeesukselle se on Jumalan teko. Kääntymys on löydettyksi suostumista. Paimen toimii oikein etsiesään ja pelastaessaan lampaan, samoin nainen löytäessään rahan. Entä Jeesus? Hän-

kin toimii oikein kohdatessaan syntisiä, julistaessaan heille Jumalan valtakunnasta ja armahtavasta rakkaudesta, ja saattaessaan heidät niistä osallisiksi. Sillä Jumala ei voi olla etsimättä sitä, mikä on kadonnut ja iloitsematta siitä, mikä on löydetty.

Suuri kysymys kuuluu: millä tavoin tänään Jumalan rakkaus etsii ja kohtaa ihmiset? Jumalasta kauaksi joutuneitahan on jokaisessa sukupolvessa. Kuka näkee vaivan heidän löytämisekseen? Kuka haluaa tavoittaa heidät? Sen tehtävän Jeesus on meille antanut.

Se on edelleen voimassa. Siksi sen on oltava seurakunnan ykkösprioriteetti. Onko se?

Ilkka Ryttilahti

Armahtakaa!

LUUK. 6:36–42

5. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 19.6.

Tunnetulta radiotoimittajalta kysyttiin, miksi hänen ohjelmansa oli saanut niin suuren suosion. Toimittaja ensin hämentyi kysymystä, mutta sai lopulta sanotuksi: ”Pyrin lähestymään haastatteluviani aina samalta tasolta – tai hiukan alemmaa.”

Tämä on hyvä ohje uskovillekin. Olemmehan jokainen armahdettuja syntisiä, lahjauskossa eläviä, emme muuta. Armahdamme tosiamme, koska saamme itse jatkuvasti suuret syntimme anteeksi. Ohjeen noudattaminen ei tosin ole helppoa, sen Herrammekin tiesi, kun kehotti meitä rukoilemaan säännöllisesti: ”Anna meille anteeksi meidän syntimme, niin kuin mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.”

Professori **Jouko Martikainen** sanoi vuosia sitten haastattelussa viisaat sanat ihmisenä ihmisten joukossa elämisestä:

Suurimmaksi syntiseksi tulo merkitsee kaikkien perusongelmien ratkaisua.

Ratkaisua siihen, miten voin tulla lähimmäiseni luo, niin ettei hän koe minua kilpailijaksi ja haastajaksi. Siten, että tulee suurimmaksi syntiseksi, solidaariseksi kaikkien ihmisten kanssa ja tulee alemmaa toisen luo. Niin ei tule valtataistelua, kun suurin syntinen tulee toisen luo. Silloin voi vapaasti hengittää. Suurimmaksi syntiseksi tulo on lähimmäisenrakkauden suurin muoto!

Armahdettu ei voi lyödä toista tuomitsematta samalla itseään. Kun syntinsä tunnistanut löytää armon ja lahjaksi saadun anteeksiantamuksen, se asemoi löytäjän samalle viivalle muiden syntisten kanssa. Siinä on hyvä paikka elää.

Tuomitsevan lakihenkisyyden taustalla lienee oletus, joskus itselleenkin tunnistamaton, että on kyennyt täyttämään Jumalan sanan vaativat käskyt ja on siksi kykenevä ohjaamaan muita oikeaan. Samalla armo ja evankeliumi ovat pahasti kateissa. Laintäyttäjälle asiat ovat kunnossa Jumalan kanssa ja mieli tyytyväinen, kun hän on pystynyt kilvoittelemaan puhtaasti helmasyntinsä kanssa ja selättämään hetkellisesti muutkin näkyvät uskontakut. Jos tähän harmoniaan syntyy särö, on uskonrauhakin mennyt ja taivas epävarma. Kristinuskon ydin, evankeliumi rakkaasta laintäyttäjistä, syntimme sovittaneesta Vapahtajasta ei ole auennut ja siksi usko on lakihenkistä puurtamista ja nuorallatanssia epävarmuudesta toiseen.

Jeesus kehottaa meitä suorasanaisesti armahtamaan toisia, niin kuin Isä meitä armahtaa ja olemaan tuomitsematta, ettei joutuisi itse tuomitavaksi. Armahdamisen ja anteeksiannon tulee olla Kristuksen opetuslapsen perusleipää, jota itse nauttii ja jatkuva asenne suhteessa lähimmäisiin. Armollinen mieli on kuin miekka vyöllä tai viitta harteilla: aina siellä, missä kristittykin. Kreikan sana apolyein esiin-

tyy Ut:ssa n. 70 kertaa useissa eri merkityksissä, kuten vapauttaa vanki, vapauttaa taloudellisista velvoitteista, vapauttaa sairaudesta tai lähettää luotaan. Lopullinen tuomio tai palkinto tulevat vasta tulevaisuudessa (jakeissa 37–38: vapautetaan, annetaan, mitataan; passiivimuodot viittavat Jumalan toimintaan). Asia on vakava, sillä anteeksiantava, armahtava mieli tai ihmissuhteet rikkova tuomiohenki heijastuvat aina ikuisuuteen saakka. Ei ole sama, miten me lähimmäisiämme kohtelemme, olkoot he uskovia tai ei.

Mutta sokea ei voi taluttaa sokeaa, miten se voisikaan olla mahdollista, kysyy Jeesus. Sananparsi tunnetaan myös kreikkalaisessa kirjallisuudessa ja sillä voidaan tarkoittaa opastamista taluttamalla, viereillä kulkemalla, tai kulkemalla edellä. Näin toimii hyvä paimen ja Hyvä Paimen.

Antiikissa oppiminen tapahtui mieleen painamalla ja opettajan esimerkkiä seuraamalla. Opetuksen ja tieteen tarkoitus on saattaa oppilas opettajaansa edelle, voihan tämä jatkaa jo saavutetuista löydöistä. Jumalan valtakunnassa ei kuitenkaan opettajaa ohiteta, vaikka monet tutkijat ja paimenet näyttävät joskus tietävän paremmin kuin Jeesus itse, mitä hän on opetuksillaan tarkoittanut. Nöyrä mieli Jumalan sanan äärellä on kristityn välttämätön perusasenne. Vain siten sanaan sitoutunut Pyhä Henki voi puhua.

Roska ja hirsi voitaisiin hyvin kääntää sanaparilla tikku ja tukki. Lainopettajille sanottuna tämä on pilkallinen tuomio: umpisokea fariseus ei pysty ohjaamaan kansaa oikeaan. Nyt sanat olivat kuitenkin tarkoitettut opetuslapsille, joilla oli taipumus langeta mielenlaadun rikkomuksiin, ”valkoisiin synteihin”. Hyperbolisen, äärimmäisen liioittelevan, kuvan tarkoitus on kehottaa seurakunnan opettajaa ja paimenta tutkimaan ensin itseään ja näkemään oman syntisyytensä ennen muiden opettamista tai ojentamista.

Jumalan lain opettaminen ja julistaminen on kaiken kaikkiaan vaikeaa, koska totuus näyttää olevan nykyään hyvin suhteellista ja jokaisella on oma, sopiva toututensa. Hyvä ihminen pyrkii luonnollisesti hyvään pakottamattakin, joten miksi kiusata vapaita ihmisiä kristinuskon ikivanhoilla säännöillä tai rajoilla. Mikä oikeus on tuomita toisia, niinhän Jeesuskin opettaa. Vai opettaako sittenkään?

Ihmisellä ei ole oikeutta tuomita toista kadotukseen, se on selvä. Kaikki hengellinen ylpeys ja ylimielisyys on synneistä vakavimpia. Samalla kuitenkin evankeliumin julistamiseen laajasti ymmärrettynä kuuluu kehoitus mielenmuutokseen, suunnan kääntämiseen 180 astetta suhteessa Herraamme. Jumalan sanan lakia on julistettava vapaan ja ehdottoman evankeliumin rinnalla. Jos toinen puuttuu, puuttuu toinenkin.

Kulkekoon kuitenkin jokainen lain saarna ensin oman sydämemme läpi, niin kuin Vanhan testamentin profeetoilla (esim. Dan. 9:3–5; Jes. 64:3–6). Eivät nuo toiset, vaan minä itse ja me yhdessä olemme tehneet syntiä, olemme olleet jumalattomia. Kun laki kulkee oman sydämen kautta, ei siinä voi olla ylimielistä ylpeyttä enää mukana. Sana saa kulkea sydäimestä sydämeen.

Ja vielä enemmän kulkekoon evankeliumin ihanat lupaukset oman sydämen kautta, itselle uskottuina, toisten kaipaavien sydämiin ja saakoot omatuntomme leponsa ja rauhansa. Onhan maailman synti jo sovitettu, minunkin suuret ja pienet syntini. Onhan rauha jo tehty pyhän Jumalan ja minun, syntisen ihmisen välille. Koskeehan lupaus anteeksiantamuksesta ja taivaasta kaikkein heikointakin, joka avuksi huutaa Herran Jeesuksen nimeä. Silloin sen täytyy koskea minuakin ja sitä, jolle evankeliumia saan välittää. ●

Juha Vähäsarja

Suomen Raamattuopiston rehtori

Tien raivaaja

LUUK. 1:57–66

JUHANNUSPÄIVÄ, JOHANNES
KASTAJAN PÄIVÄ 25.6.

Juhannuspäivän evankeliumiteksti vie meidät Johannes Kastajan syntymään ja sitä seuranneisiin tapahtumiin. Johannes Kastajan syntyminen ja elämä on tiiviisti kytköksissä jouluuun. Juhannus on joulun liittyvä pyhäpäivä. Päivän liturginen väri on valkoinen: Kristus-juhlan väri; ilon, pyhyiden ja kiitoksen väri. Tekstissä on monta liittymäkohtaa jouluuun. Johannuksen syntymästä kerrotaan Luukkaan ensimmäisessä luvussa. Tuttu jouluevankeliumi on toisessa luvussa.

Liittymäkohta joulun ja juhannuksen välillä on myös erikoislaatuisessa syntymisessä. Elisabetin raskaaksi tuleminen oli ihme. Elisabet oli vanha nainen, joka oli jo nuorena ollut hedelmätön. Sitten hän ohitti sen vaiheen, kun oli biologisesti mahdollista tulla raskaaksi. Jumalalle mikään ei ole mahdotonta. Enkeli oli ilmoittanut Sakariaalle Elisabetin tulevan raskaaksi ja synnyttävän pojan. Tässä on liittymäkohta Jeesuksen syntymään. Maria oli neitsyt, koskematon. Mariallekin enkeli ilmestyi ja ilmoitti tämän tulevan raskaaksi ja synnyttävän Pojan. Marian kohdalla raskauden mahdottomuus ei johtunut hedelmättömyydestä vaan siitä, että hän säästi itseään sulhaselleen Joosefille. Jumala antoi Marialle erikoistehävän niin, että inhimillisesti mahdottomasta asiasta tuli mahdollinen. Marian kohdalla tapahtui sikiäminen Pyhästä Hengestä ilman, että kukaan mies olisi koskenut häneen.

Samaan tapaan kuin Marian kohdalla, evankelista Luukas kirjoittaa, että ”Elisabetin synnyttämisen aika tuli”. Kahdeksantena päivänä oli toimitettava ympärileikkaus vanhan liiton säädösten mukaisesti. Isä Sakarias oli ollut mykkä

epäiltyään Jumalan ilmoitusta, jonka enkeli Gabriel oli hänelle tuonut. Puhelkyvyttömyyden aikana vallitsi lupaukseen perustuva toivo, että Johanneksen synnyttyä hän saisi puhelkykynsä takaisin. Jumalan lupaukset käyvät aina toteen ajallaan. Tämä on meidänkin hyvä muistaa vaikeina aikoina.

Johanneksen ja Jeesuksen kohdalla eräs liittymäkohta on myös nimi. Juutalaisille nimet olivat tärkeitä ja niillä oli tietty merkitys. Nimi saattoi viitata olosuhteisiin, joissa lapsi oli syntynyt. Nimi saattoi viitata myös tehtävään, jonka lapsen odotettiin suorittavan. Oli myös tavanomaisista, että lapsi sai vanhempiensa nimen tai lähisukulaisen nimen. Kun Elisabet ja Sakarias saivat lopulta vastoin kaikkia odotuksia pojan, oli luontevaa olettaa, että pojastakin tulisi Sakarias.

Jumalalla oli erikoistehtävä varattuina Johannekselle. Johanneksen nimi tuli viittaamaan siihen. Johanneksen nimi tarkoittaa, että ”Jumala on armollinen”. Tämä voi tuntua meistä yllättävältä, sillä helposti meillä on mielikuva Johanneksesta kovana lain saarnaajana. Kuitenkin jo Johanneksen nimi saarnaa evankeliumia. Tarkalleen ottaen nimi ei viittaa Johanneksen tehtävään Jeesuksen tehtävään. Jumala on armollinen Jeesuksessa, vain Jeesuksessa.

Nämä ihmeelliset tapahtumat, Elisabetin raskaus vanhalla iällä, Sakariaan puhelkyvyttömyys ja puhelkyvyn palautuminen saivat ihmiset ihmetyksiin. Ihmiset kyselivät vaikuttuneina ja peloissaankin, ”Mikähän tästä lapsesta tulee?” Kolmenkymmenen vuoden päästä Johanneksen syntymästä se oli laajalti tiedossa. Johannes Kastaja oli profeetta, joka saarnasi väkevästi parannusta. Vapahtajamme luonnehti Johannesta suurimmaksi naisista syntyneistä (Luuk. 7:28). Mitä tämä suuruus oli, johon Jeesus viittasi? Ainakin siitä, että Johannes Kastaja oli vanhan liiton

viimeinen profeetta. Lupausten aika päättyi täyttymykseen. Vanhan liiton profeetat halusivat nähdä lupausten toteutumisen ja Jeesuksen tulemisen. Johannes Kastaja sai nähdä sen, kun Jeesus aloitti julkisen toimintansa. Mutta Hänkään ei saanut nähdä sitä, kun Jeesus päätti sen ristinkuolemallaan ja ylösnousemisellaan. Johannes sai myös palvella Jumalan pelastussuunnitelmaa kastamalla Jeesuksen. Se ei ollut sama kaste, minkä Jeesus asetti ennen taivaaseen astumistaan. Jeesus ei mennyt kastettavaksi siksi että Hän olisi ollut syntinen, joka olisi tarvinnut kastetta. Jeesus meni kastettavaksi siksi, koska me olemme syntisiä ja me tarvitsemme kastetta.

Johanneksen kaste oli siis yksi kristillisen kasteen esikuva. Kuten **Luther** sanoo, ”Jeesus tuli siinä syntiseksi meidän puolestamme”, ja otti syntimme kantaakseen. Jeesus luettiin siinä syntiseksi. Hän tuli täyttämään vanhurskauden, jota meillä ei Aadamin lapsina ole. Sen sijaan kristillisessä kasteessa Kristus lahjoittaa sinulle vanhurskauden, sinut on siinä luettu vanhurskaaksi.

Johanneksen suuruus, mitä ihmiset päivän evankeliumissa ennakoivat kyselien ja minkä Jeesus vahvistaa, tulee esille myös hänen kuolemassaan. Johannes kuoli marttyyrina. Johannes kuoli uskonsa ja sanomansa vuoksi. Tässäkin on yhtymäkohta Jeesukseen. Kuolemalla Jumalan Sanan vuoksi Johannes vielä pääkaistunakin saarnasi. Häntä ennen monet profeetat olivat kuolleet väkivaltaisen kuoleman. Jeesus sanoo, että tämä oli Israelin profeettojen osa. Herramme sanokin: ”Niinpä tämä sukupolvi saa maksaa kaikesta profeettojen verestä, joka maailman luomisesta lähtien on vuodatettu, Abelin verestä aina Sakarjan vereen asti, hänen, joka surmattiin alttarin ja pyhäkön välille.” (Luuk. 11:50–51).

Tähän joukkoon Johanneskin päättyi, kun hänet surmattiin vankilassa, hä-

nen opetettuaan kuudetta käskyä, ”älä tee huorin”. Vanhan liiton viimeisen profeetan Johannes Kastajan marttyyrikuolema viittasi myös siihen, mikä oli Jeesuksella edessä. Jeesuksen yksi kolmesta virasta on profeetan virka. Ja profeetat kärsivät nahoissaan sen, kun julistivat Jumalan Sanaa.

Johanneksen ja Jeesuksen nimissä, työssä, elämässä ja kuolemassa on yhtäläisyyksiä. Mutta on erojakin. Johannes, vaikka olikin suurin vaimoista syntyneistä, oli kuitenkin syntinen ihminen. Tuo ilmaus, suurin vaimoista syntyneistä, muistuttaa, että Jeesus oli erilainen. Jeesus nimittäin syntyi neitsyestä. Jeesus on siis suurempi, onhan Hän tosi Jumala.

Johannes vaimoista syntyneistä suurimpana on samalla viivalla sinun ja minun kanssa. Johannes tarvitsi sitä armoa, mitä hänen nimensä julisti. Johannes osoitti sormellaan Kristusta Jumalan Karitsana. Johannes turvautui Jeesuksen veriin. Johannes kehotti muita katsoomaan Jumalan Karitsaa. Hän itsekin katsoi Jumalan Karitsaa, joka otti pois hänen syntinsä. Tuota Johanneksen saarnalauseetta kristillinen seurakunta laulaa ylistäen juuri ennen Jeesuksen tosi ruumiin ja veren nauttimista: ”Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin armahda meitä. Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin, anna meille rauha.” ●

Ari Lukkarinen

Pastori, Suomen Luterilainen
Evankeliumiyhdistys

Herran palveluksessa

LUUK. 5:1–11

APOSTOLIEN PÄIVÄ 26.6.

Jo varhain keskiajalla on vietetty apostolien Pietarin ja Paavalin päivää heidän marttyyrikuolemansa muistoksi (29.6.). Heidät surmattiin perimätiedon mukaan Roomassa keisari Neron toimeenpanemissa vai-

noissa vuonna 67. Kun apostolien päivät Ruotsi-Suomessa poistettiin vuonna 1772, myös Pietarin ja Paavalin päivä erillisenä pyhänä lakkasi. Sittemmin sen tekstit on sijoitettu tähän sunnuntaihin. Nykyisin tänä sunnuntaina (6. sunnuntai helluntaista) muistellaan kaikkia apostoleja. Sunnuntain tekstit puhuvat apostolien kutsumisesta ja opetuslapsen tehtävästä laajemminkin. Kristus on katsonut myös meidät arvollisiksi osallistumaan työhönsä. Kuuliaisina Jumalan sanalle olemme osallisia uudesta elämästä Kristuksessa.

Luukkaan tekstiperikooppi keskittyy selvittämään sitä, kuinka kalastaja Simeonista tulee Jeesuksen opetuslapsi, Pietari. Oli kalastettu koko yö ja mitään ei oltu saatu. Tunnelma rannalla oli hyvin apea. Jeesus pyytää saada veneen käyttöönsä ja siirtyy sillä vähän matkan päähän rannasta. Sitten Hän puhuu kansalle, jota on paljon paikalla. Tekstissä on yksityiskohta, joka helposti jää huomaamatta. Juuri Simeon soutaa Jeesuksen puhujan paikalle rannasta ulommaksi. Näin Simeon pääsee – tai joutuu – kuuntelemaan, mitä Jeesus oikein sanoo. On varsin oikein tulkita, että Jeesuksen puhe oli koskettattanut Simeonia.

Puheensa lopetettuaan Jeesus siirtyy hyvin arkiseen asiaan, nimittäin antamaan ohjeita kalastajalle, jolla on epäonninen kalastusyö takana. Kalastaja pitkään kokemukseensa luottaen tiesi, että nyt ei ollut sellainen keli, jolloin kalaparvet olisivat liikkeellä. Ehkäpä Pietari kuunneltuaan Jeesuksen julistusta juuri sen vuoksi sanoo: ”Mutta lasken vielä verkot, kun sinä niin käsket”. Kalastajien näkökulmasta tapahtuu suunnaton ihme. Nyt kalaparvet ovatkin juuri tässä osassa järveä liikkeellä ja siksi suunnaton määrä kaloja uikin verkkohin.

Jeesuksen puheet ja Jeesuksen aikaansaama kalansaalis ovat raavaalle Genezaretin kalastajalle koskettava kokemus. ”Mene pois minun luotani, Herra! Minä

olen syntinen mies.” Jumalan pyhyys ja läheisyys vaikuttavat aina ihmisessä samalla kertaa pyhän pelon ja lumouksen. Synnintunnustus nousee syvyydestä, olen syntinen ihminen. Mutta syntinsä tunteva ja pakoon pyrkivä ihminen saa kuulla jo samassa myös Jumalan sydämellisen kutsun ja kehotuksen: ”Älä pelkää”.

Simon Pietarin hahmo piirtyy Ut:ssa meille selkeämmin kuin kenenkään toisen. Pietari oli ilmeisesti koko elämänsä ajan jotenkin horjuva, eikä itsessään mikään kallio. Hän tarvitse usein muistutuksen ja kehoituksen Jeesukselta, ennen kuin ymmärsi. Lopulta Pietari kielsi kolme kertaa Jeesuksen, mutta Jeesus ylönousseena kutsui myös kolme kertaa. Kolme kertaa Jeesus kysyi Pietarin rakkautta, ennen kuin hän oli valmis palaamaan uudelleen kalastajan ammatista ihmisten kalastajaksi. Pietarin esimerkki apostolien päivänä muistuttaa meille, millaisia Jeesus kutsui. On lohdullista, että Jeesus suostuu heikkojen ja vajavaisten matkaan ja käyttää heitä työssään. Pietari on muistutus kaikkien aikojen ihmisten kalastajille, että siinä työssä ”madot on noukittava omasta tunkiosta” (**Väinö Havas**).

Voimme ajatella, että Pietari tekstisämme saa ensin kutsun ihmisten kalastajaksi. Myöhemmin Jeesus tarkentaa tätä kutsumista, kun Hän vertaa Pietaria kalliin, jolle seurakunta rakentuu. Ja sitten vielä Ylönoussut tarkentaa tehtävää kalastajasta kaitsijaksi, paimeneksi (Joh. 21). Sananpalvelijan virassa ovat nämä kaksi puolta. Työ on samalla kertaa missiota, ihmisten etsimistä ja kutsumista sekä toimimista laumansa paimenena ja sielunhoitajana. Ensimmäisten opetuslasten kutsuminen osoittaa, että Jeesus erottaa osan seuraajistaan saarnavirkaan. Se merkitsee maallisen ammatin jättämistä ja omistautumista vain hengelliseen työhön.

Apostoli Pietari oli uskollinen kutsu- muksessaan. Hän kärsi marttyyrikuole-

man. Apostolien päivä sisältää meille tämän päivän kristityille rohkaisun olla uskollinen klassisen kristinuskon puolustamisessa. Niin monet tummat pilvet ovat ympärillämme, että vaikkemme haluaisi vastakkainasetteluja, niitä tulee kuitenkin. Jo pelkästään missionääriseen työotteen säilyttäminen on asia, joka on tekstisämme sisäänrakennettu. Meidät on kutsuttu ihmisten kalastajiksi. Rukoillen tulisi etsiä aina uutta matoa koukkuihin, että Jumalan sana lakina ja evankeliumina panisi liikettä kalaparviin.

Kun kalastaja Pietari nosti verkoillaan kaloja kuivalle maalle ne kuolivat. Jeesuksen antama uusi tehtävä on toisenlainen. Jeesuksen käyttämä uuden kalastuksen verbi (zoogrein) merkitsee aivan päinvastaista, nimittäin elävänä vangitsemista ja saaliin nostamista kuoleman elementistä elämään. Kirkkoisä **Ambrosius** kääntää kohdan: ”Sinä tulet auttamaan ihmisiä saalistamisesi avulla ikuiseen elämään.” Apostolien tehtävä on tässä ilmaistu ytimekkäästi ja lyhyesti. He tulevat julistuksellaan ja palvelullaan nostamaan ihmisiä kuoleman valtapiiristä Jumalan yhteyteen, joka on ihmisen oikea olotila. Kirkkoisä **Origenes** selittää kohtaa: ”Mykät kalat tulevat verkoissa maalle ja kärsivät kuoleman. Mutta siinä, jonka kalastaja Jeesus saa saaliiksi ja joka tulee merestä maalle, siinä kuolee maailma ja synti. Silmä maailman ja synnin kuoleamisen jälkeen tehdään hänet eläväksi armon sanalla ja hän saa uuden elämän.” ●

Mauri Tervonen
TT, Aluekappalainen

Rakkouden laki

MATT. 5:20–30

7. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 3.7.

Päivän pitkä tekstijakso on Jeesuksen vuorisäärnasta. Jaksoa lukiessa ei voi lakata kummastelematta niitä ihmisiä, jot-

ka vuorisaarnaan vedoten kehuvat Jeesusta yhtenä maailmanhistorian suurista filosofisista opettajista. Näin armottoman kovaa puhetta ei filosofeilta juuri kuule. Tällaisen tekstin kehuminen jättää oikeastaan neljä vaihtoehtoa: 1) Kehuja ei ole lukenut tekstiä ja kehuu sitä koska kaikki muutkin kehuvat. 2) Kehuja on täysin vailla syntiä ja pahuutta, joten hän voi koko sydämeästään liittyä kaikkeen mitä sanotaan. 3) Kehuja ei ymmärrä, mitä tekstissä sanotaan, eikä siksi oivalla sen kohdistuvan häneen itseensä. 4) Hänellä ei ole mitään aikomusta sovittaa tekstiä itseensä, vaan ainoastaan toisiin ihmisiin.

Fariseukset ja lainopettajat olivat juutalaisen kansan uskonnollista eliittiä. He olivat nykyisten ortodoksijuutalaisten hengellisiä esi-isiä. Niiden, jotka sulkevat sapattina asuinkatunsa ketjuilla, ettei kukaan pääse rikkomaan kolmatta käskyä ajelemalla autoilla sapatinlepoa häiritsemässä. Ja evankeliumitekstin aluksi Jeesus sanoo, että taivaaseen ei ole pääsyä, mikäli emme noudata lakia *paljon* paremmin kuin nuo lain puolesta kiivailijat.

Lainopettajat vaativat tuomiota murhasta. Sana älä tapa, edellyttää sitä. Jeesus ei ole niin lepsu. Hänen mukaansa oikeuden tuomio pitäisi tulla jo siitä, että ylipäänsä vihastuu lähimmäiseensä. Aramealaisperäinen sana ”raka” jakeessa 22 on perin mieto haukkumasana noina aikoina, jolloin todella osattiin haukkua suut ja silmät täyteen. Hölmö on sopiva vastine, sehän ei ole haukkumasana kovin kummoinen. Mutta Jeesuksen mukaan sekin ansaitsisi oikeuden tuomion, ja hulluksi nimittelystä oikea tuomio on helveti. Fariseukset vaativat tuomiota sille, joka jää kiinni aviorikoksen tekemisestä. Jeesuksen mukaan rikos on tapahtunut jo silloin, kun silmä pieni hakeutuu sinne, mihin ei tulisi. Jo epäpuhdas ajatus on synti, ei vain loppuun asti viedyt pahuudet. Jak-

so loppuu ravisteleviin sanoihin silmien ja raajojen irti repimiseen ja kiskomiseen. Tavoitteena on tietenkin sama synnin vakavuuden alleviivaaminen, eivät käytännölliset neuvot. Syntiä ei saa irti käsiä tai silmiä kiskomalla, se istuu syvässä myös meidän sielussamme.

Raamattua tulee lukea kokonaisuudesta, kokonaiskertomuksesta käsin. Jos vuorisaarna olisi koko Raamattumme, milaista olisi kristinusko? Ankaraa tekojen ja ajatusten valvontaa. Uskon keskus olisi puhtaasti omissa teoissa, sanoissa ja ajatuksissa, oman eettisen puhtauden etsimisessä. Näin siis, jos luemme vuorisaarna puhtaasti eettisenä ja moraalisena saarnana. Luterilaisina me kuitenkin tunnistamme Raamattua lukiessamme lain ja evankeliumin, Jumalan tuomitsevan ja armahtavan sanan. Tällä jaolla ajateltuna vuorisaarna kuuluu selvästi enemmän lain, Jumalan tuomitsevan sanan puolelle. Se on päivän evankeliumi ilman evankeliumia. Se kertoo mitä meidän pitäisi tehdä ja kuinka elää – mutta samalla se osoittaa, että emme ole toimineet niin!

Ja silti, kaikki mitä Jeesus kirjoittaa on totta. Kokonaisia sotia on syntynyt yksittäisten ihmisten sydämessään kantamasta vihasta. Yhden serbialaisen ylioppilaan nationalistinen viha syöksi elokuussa 1914 koko Euroopan hillittömään suursotaan, jonka seurauksena kymmenet miljoonat ihmiset menettivät henkensä. Yksi kipinä ruutitynnynriin, ja koko maailmanhistoria kirjoitettiin uusiksi. Ja ensimmäisen maailmansodan surkeat seuraukset taas synnyttivät katkeruuden, joka oli kasvupohjana ääriliikkeiden synnylle ja joka syytytti reilut kaksikymmentä vuotta myöhemmin koko maailman liekkeihin toisen maailmansodan muodossa. Ja taas kymmenet miljoonat ihmiset kuolivat väkivaltaan, tauteihin ja puutteeseen.

Mitä sitten oppimme vuorisaarnan kovista sanoista? Ainakin lujan tosissaan

olemisen asenteen. Uskollisuus Jumalan tahdolle tekisi tästä maailmasta äärettömästi paremman paikan elää. Ei meitä ole tarkoitettu sunnuntaikristityiksi. Ehkä liikaakin asenoidumme niin, että kun täydellisyys ja pyhyys eivät ole ihmisvoimin saavutettavissa, niin ei kannata niin kovasti yrittääkään. Monet varhaiset kristityt opettajat ajattelivat toisin selittäessään vuorisaarnaa. Jos täydellistä tulosta ei voi saavuttaa, he ainakin pyrkivät parhaaseen likiarvoon.

Eri asia tietenkin on, että tuo likiarvo ei ole sitä paljon fariseusten vanhurskautta suurempaa Jumalan tahdon noudattamista. Vakava pyrkimys olla täydellinen ja niin ansaita Jumalan arvostus ja suosio tuottaa vain kaksi vaihtoehtoa: Joko kilvoittelijasta tulee fariseus ja hän vajoaa valheelliseen itsetyytyväisyyteen, omavanhurskauteen. Tai sitten hänestä tulee rehellinen ja samalla epätoivoinen ihminen. Mitä ankarammin hän kilvoittelee, sitä kirkkaammin piirtyvät hänen syntinsä hänen silmiensä eteen. Omilla ponnistuksilla ei taivaaseen ole asiaa. Siksi taivas avautuu vain kolmannelle, Jumalan tahdon noudattamisen tiellä. Reitti oikealle tielle on sama kuin Jeesuksen vastauksessa kansalle (Joh.6: 28–29). He kysyivät: ”Mitä meidän tulee tehdä, että tekomme olisivat Jumalan tekoja?” Jeesus vastasi: ”Uskokaa häneen, jonka Jumala on lähettänyt. Se on Jumalan teko.” Taivaaseen mennään yksin Jeesuksen ansioilla, vain häneen turvaten! Laki on kyllä täytettävä viimeistä piirtoa myöten, mutta sen täyttäjänä on Jeesus. Hän, joka päivän evankeliumin edellä jakeessa 17 sanoo: ”Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään.” ●

Lauri Vartiainen

Toiminnanjohtaja, Suomen Raamattuopiston Säätiö

Jumala puhuu

KRISTUKSEN KIRKASTUMISEN PÄIVÄ
2. MOOS: 3:1–6
KIRKASTUSSUNNUNTAI 10.7.

”Jumalasta voi puhua, ja siksi kirkko ei saa vaieta hänestä. Kirkon on puhuttava Jumalasta. Siksi, että Jumala on olemassa. Siksi, että julkinen Jumalasta puhuminen on uutta ja radikaalia.” Tämä dosentti **Sammeli Juntusen** puheenvuoro on tarpeellinen muistutus kirkon ydintehtävistä. Emme saa vaieta Jumalasta. Emme edes silloin, kun koemme aavistuksen Jumalan majesteettisuudesta ja pyhyydestä. Silloin ihminen kavahtaa ja haluaa vaieta. Jumalasta on kuitenkin puhuttava, sillä Jumala puhuu meille itse sanansa kautta. Ja se on pysäyttävää.

Kirkastussunnuntain Vanhan testamentin lukukappale avaa huikean näkökulman ihmisen ja Jumalan kohtaamiseen. Lammaslaumaa kaitseva Mooses temmataan keskelle merkillistä tapahtumaa, jossa Jumala ilmaisee itsensä palvelijalleen. Tässä Horebin vuorella tapahtuvassa ilmestyksessä on nähtävissä kaksi vaihetta. Ensin Jumala vetää Moosesta puoleensa näyllä (jakeet 2–3). Ilmilieikeissä oleva pensas ei kulu tuleessa. Tässä on jotain hyvin kiehtovaa. Eräät juutalaiset eksegeetit ovat nähneet kulumattomassa pensaassa myös viittauksen Israelin kansaan. Se tulee säilymään Egyptin orjuudessa. Toisaalta tuli viittaa myös Jumalan läsnäoloon. Liekki, joka ei tuhoa pensasta vie ajatukset Jumalan iankaikkiseen olemukseen. Hän on muuttumaton ja ikuinen. Hän paitsi ylläpitää, myös luo elämää.

Palavassa pensaassa ilmestyy myös Herran enkeli. Tuo enkeli ei sano mitään. Myöhemmin jakeessa 4 tosin mainitaan Jumalan itsensä puhuvan pensaasta. Puhuuko Jumala Herran enkelin kautta vai onko kyseessä jopa Kristuksen ilmestyminen tulen keskellä? Muun muassa kirkkoisä **Irena-**

eus on todennut, että Kristus on löydetty-
vissä kaikkialta pyhästä Raamatusta. Myös
Luther ymmärsi ”Herran enkelin” viittaa-
van tässä Kristukseen. Joka tapauksessa
palavan pensaan avulla Jumala on onnis-
tuneesti saanut Mooseksen vankkumatto-
man huomion. Kertomuksen varsinainen
ydin on Jumalan puheessa (jakeet 4–6).

Nyt Jumala kutsuu Moosesta. Sävy on
voimakas ja painokas. Mooseksen nimen
toistaminen viitanee siihen, että nyt on
tärkeää asiaa. Se muistuttaa kutsun kii-
reellisyydestä. Samalla tavoin Jumala on
kutsunut muitakin palvelijoitaan, kuten
Samuelia: ”Samuel, Samuel” (1. Sam. 3:10).
Mooseksen välitön vastaus ”Tässä olen”
kertoo valmiudesta kuunnella. Ehkäpä
nuo sanat tulivat Mooseksen suusta kuin
itsestään. Komento on terävä: ”Älä tule
lähemmäksi! Riisu kengät jalastasi, sil-
lä paikka, jossa seisot, on pyhä.” Avainsa-
na tässä on pyhyys. Jumala on läsnä ja sen
tähtien paikka, jossa Mooses seisoo, on
pyhä. Palvelijan on nyt osoitettava kun-
nioitustaan. Kenkien riisuminen tarjoaa
siihen mahdollisuuden. Kenkien riisumi-
nenhan on yleisitämainen tapa. Kengät
riisutaan ja jätetään temppeleiden ja py-
hien paikkojen ulkopuolelle. Ehkä kenki-
en riisuminen voisi viitata myös palveli-
jan asenteeseen – orjat kulkivat avojaloin.

Jumalan puhe jatkuu. Nyt kaikkivalti-
as ilmaisee tarkemmin itsensä. Viittaus
Mooseksen isään, Aabrahamiin, Iisakiin
ja Jaakobiin on kiinnostava. Maininta kol-
mesta tärkeimmästä patriarkasta riittää
kertomaan, että nyt Mooses on tekemi-
sissä Israelin Jumalan kanssa. Lisäksi pu-
he Mooseksen isästä on henkilökohtai-
nen. Sanoma tulee lähelle. Tärkeintä on,
että Mooses ymmärtää kuuluvansa jatku-
moon heimonsa ja sukunsa kanssa. Sama
Jumala joka on puhunut heidän kanssaan,
keskustelee nyt Mooseksen kanssa. Viitta-
us esivanhempiin korostaa Jumalan suu-
ruutta: hän on elävä Jumala, joka on sama

eilen, tänään ja iankaikkisesti. Voimalli-
sen, iankaikkisen, kaikkivaltiaan edessä
Mooses peittää kasvonsa ja pelkää.

Kirkastussunnuntain tekstikatkelma
päätyy tähän dramaattiseen asetelmaan.
Kieltämättä se jättää perikoppaan tehok-
kaan jännitteen, jota evankeliumiteksti
voi avata. Ehkä katkelmastamme oli-
si hyvä lukea myös jakeet 7–10. Ne näet
paljastavat, miksi Jumala lopulta ilmes-
tyi Moosekselle. Niissä on nähtävissä Ju-
malan rakkaus ja myötätunto kansaansa
kohtaan. Jumala tulee vapauttamaan apua
huutavan kansansa Egyptin orjuudesta.
Mooses saa olla todistamassa Jumalan pe-
lastuhistorian toteutumista. Tämä Van-
han testamentin keskeisin historiallinen
tapahtuma on myös viittausta vielä suu-
rempaan Jumalan teokseen: vapauteen syn-
nin ja kuoleman vallasta. Siihen pääsiäis-
lampaan uhraaminen ja ovenkarmeihin
vihmottu veri viittaavat.

Tekstimme kertoo meille Jumalan py-
hyydestä. Pyhän Jumalan edessä oman
syntisyytensä ymmärtävä ihminen säi-
kähtää. Se on luonnollinen reaktio. Sik-
si on lohdullista ajatella, että viimeistään
kirkastusvuorella (Matt. 17:1–8) Mooses sai
kohdata Jeesuksen ja keskustella hänen
kanssaan. Ymmärsikö Mooses tuolloin
selkeämmin, että Jeesus on se todellinen
pääsiäislammaskas ja Jumalan Karitsa, joka
tulee ja ottaa pois maailman synnit?

Jumalasta on puhuttava sillä Jumala on
puhunut meille. On puhuttava Jumalan
pyhyydestä ja rakkaudesta. Nämä kaksi
eivät sulje toisiaan pois. Risti muistuttaa
Jumalan pyhästä ankaruudesta ja ihmisen
syyllisyydestä: me olemme synneillämme
hänet ristille naulinneet. Samalla se muis-
tuttaa Jumalan niin suuresta rakkaudesta,
että hän uhraa itsensä. Ristiinnaulitusta ja
ylösnoussesta Jumalasta meidän on pu-
huttava, sillä sen varassa on kaikki. ●

Taito Heikkilä

TM, Suomen teologinen instituutti

Totuus ja harha

MATT. 7:15–23

9. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 17.7.

Jeesuksen opetus lyö korvalle meidän aikamme länsimaalaista suvaitsevaisuutta ja moniarvoisuutta. Jeesuksen opetuksessa totuus ei olekaan suhteellista tai subjektiivista, vaan on olemassa kaikille yhteinen totuus ja sen vastakohtana valhe. Jeesus on opetuksissaan usein hyvin mustavalkoinen. Kaikki opetus ja kaikki opettajat eivät ole hyviä, vaan Jeesus varoittaa vääristä profeetoista, jotka eksyvät ihmisiä. Myöhemmin erityisesti puhuessaan viimeisistä ajoista Jeesus vielä uudestaan kehottaa valppauteen ja varomaan vääriä profeettoja (Matt. 24:11, 24). Vuorisaarnan tekstissä Jeesus sanoo väärin profeettojen pukeutuvan lammasten vaatteisiin. Heillä on siis kristillisyyden ulkokuori, joka pettää monet. Lopunajoista puhuessaan Jeesus sanoo väärin kristuksien ja profeettojen tekevän suuria tunnustekoja ja ihmeitä ja siten eksyttävän monia (Matt. 24:24). Heidän toimintansa näyttää olevan täynnä Jumalan voimaa, vaikka todellisuudessa he ammentavat voimansa pimeydestä.

Emme saa antaa ulkonaisten asioiden ja voimallisten tekojen hämätä. Näiden sijasta Jeesus kehottaa meitä tarkkaamaan, millaista hedelmää julistus saa aikaan. Hedelmistään puu tunnetaan. Oikea julistus, totuus, kiinnittää kuulijat Jumalan sanaan ja Kristukseen. Se ohjaa Jumalan tahdon mukaiseen elämään, parannuksen tekemiseen synneistä ja armon omistamiseen ilmaisena lahjana. Väärin profeettojen opetus taas saa aikaan päinvastaita: Jumalan sanan hylkäämistä, hänen tahtonsa vastaista elämää, kiinnittymistä ihmisiin ja ihmismielipiteisiin, ja omatekoista vanhurskautta. Minkälaista hedelmää me näemme meidän aikamme julistuksen saavan aikaan?

Meille on annettu tehtäväksi arvioida ja arvostella kaikki se opetus, mitä kuulemme, ja sitten meidän on pidettävä se, mikä on hyvää ja hylättävä huono (1. Tess. 5:21). Arvioinnissa on kaksi kriteeriä. Ensinnäkin, onko opetus Raamatun mukaista. Vain Raamattu on lähtökohtaisesti puhdasta Jumalan sanaa, ja siksi vain se kelpaa mittapuuksi kaikkea muuta arvioitaessa. Jotta olisimme kykenevät tällaista arviointia tekemään, meidän tulee tuntea Raamattumme. Siksi sitä on luettava ja opiskeltava. Sillä tavalla harjaantuu se ”lampaankorva”, joka tuntee hyvän paimenen äänen ja seuraa vain sitä. Mutta oikeastaan se ei vielä riitä, että opetus on Raamatun mukaista vaan, toiseksi, siinä on oltava Jeesuksen ristin keskeisellä sijalla. Voi olla sellaistaakin julistusta, jossa ei sinänsä ole mitään Raamatun vastaista, mutta joka keskittyy toisarvoisiin asioihin ja siten väistää ristinnaulitun Kristuksen. Sellainenkin opetus vie väärille poluille. Raamattu itse tahtoo asettaa Jeesuksen ristin kaiken keskuksiksi. Esimerkiksi apostoli Paavali kirjoittaa korinttilaisille: ”Kun tulin luoksenne, veljet, en julistanut Jumalan salaisuutta teille suurenmoisen puhetaidon tai viisauden keinoin. En halunnut tietää teidän luonanne mistään muusta kuin Jeesuksesta Kristuksesta, en muusta kuin ristiinnaulitusta Kristuksesta” (1. Kor. 2:1–2). Vain Kristus ja hänen sovitustyönsä on tie taivaaseen Isän luo.

Jeesuksen opetus on mustavalkoista myös silloin, kun hän puhuu viimeisestä tuomiosta ja iankaikkisuudesta. Kaikki eivät pääse taivaaseen, vaan on niitäkin, joille sanotaan: ”Menkää pois minun luotani, vääryudentekijät.” Näyttää siltä, että kadtustuomio tulee joillekin suurena yllätyksenä. He itsekin kuvittelivat olevansa Herran omia ja jopa tekevänsä voimallisesti hänen työtään. Ehkä he uskoivat saavansa Jumalan valtakunnassa korkean aseman. He olivat kuitenkin panneet luot-

tamuksensa väärin asioihin. Ehkä he luottivat omaan hurskaaseen elämäänsä ja niihin voimallisiin tekoihin, joita heidän kauttaan tapahtui. He eivät kuitenkaan eläneet anteeksiantamuksessa ja luottaneet Kristuksen sovitusyöhön. Jumalan käskyt he olivat ehkä unohtaneet ja korvanneet niiden noudattamisen hengellisellä voimannäytöllä.

Herra armahtakoon meitä syntisiä ja pitäköön sillä paikalla, jossa ei ole muuta turvaa kuin naulojen lävistämät kädet. •

Ville Auvinen

TT, pääsihteeri,
Suomen teologinen instituutti

Uskollisuus Jumalan lahjojen hoitamisessa

LUUK. 16:1–9

10. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 24.7.

Suurtilojen isännät asuivat usein kaupungeissa ja siksi tiloilla oli tilanhoitajia, jotka huolehtivat isäntien omaisuudesta ja vastasivat myös muiden talon töissä olevien hyvinvoinnista. Tilanhoitaja jatkoi työt, oli työnjohtaja ja valvoi isännän kaikkia etuja. Hän saattoi vastata myös työväen ja isännän lasten kasvattamisesta. Mitä enemmän hänellä oli vastuuta, sitä enemmän tarvittiin isännän luottamusta häneen. Jeesus otti esimerkin uskotusta, joka ei ollut luottamuksen arvoinen. Loukkattu isäntä ei voinut jättää asiaa puuttumatta siihen.

Vastuuton tilanhoitaja sai rangaistuksen. Hänet pistettiin pois isännän talosta. Tämä oli luonnollinen ratkaisu. Jeesus yllätti kuitenkin siinä, että hän otti yhden piirteen epärehellisen tilanhoitajan toimintatavasta esimerkiksi muille. Kun tilanhoitaja oli jäänyt kiinni vääräyksistään ja hän tiesi kohtaavansa rangaistuksen, hän alkoi toimia määrätietoisesti oman tulevaisuutensa parhaaksi. Huomion ei pidä kiinnittyä siihen, että noihin turva-

toimenpiteisiin sisältyi väärin tekemistä, vaan miehen haluun ja määrätietoisuuteen toimia itsensä parhaaksi. Se on viisautta.

Taloudenhoitaja tunnusti tosiasiat omalla kohdallaan. Mukavuuksien keskellä eläminen oli tehnyt hänet heikoksi. Ruumiillinen työ ei häneltä onnistuisi. Kerjääminen olisi häpeällistä, koska hän halusi säilyttää maineensa niiden silmissä, jotka olivat oppineet tuntemaan hänet hyvässä asemassa olevana ja pitivät häntä luotettavana. Hän ei ollut kerännyt itselleen rikkauksia, joista tässä tilanteessa olisi ollut apua.

Tilanhoitaja olisi jäänyt tyhjän päälle ja avuttomaksi ilman myötämielisiä ystäviä. Niitä saadakseen mies teki itselleen ystäviä olemalla heille ystävällinen. Jeesus osoitti, että on viisautta käyttää ainoa olemassa oleva mahdollisuus hyväkseen silloin, kun siihen on vielä mahdollisuus.

Jeesuksen kaikkien opetusten ja toiminnan taustana on yksinkertainen ja selvä tosiasia. Kaikki ihmiset ovat vääräryydestä kiinni jääneeseen tilanhoitajan kaltaisia. Syntiinlankeemuksesta johtuen kaikki ovat syyllisiä syntiin. Ihminen sai aikojen alussa hoidettavakseen kallisarvoisen Jumalalle kuuluvan omaisuuden, elämän. Se turmeltui ihmisen omasta syytä. Hän ei rakastanut elämäänsä katkaistessaan yhteytensä elämän lähteeseen. Luonnostaan kaikki olemme ulkona Jumalan kirkkaudesta. Emme ansaitsisi paluun oikeutta sinne. Rippirukouksessa sanotaan: ”Syntini tähden olen ansainnut ikuisen kadotuksen, jos sinä Jumala tuomitset minut pyhyytesi ja vanhurskautesi mukaan.”

Jumala ei halua yhdellekään ihmiselle ikuista vaivaa. Hän antoi meille pelastuksen mahdollisuuden. Jeesus Kristus, Jumala ihmiseksi tullessaan otti meidän paikamme ja kärsi rangaistuksen meidän puolestamme siitä, että me olemme tuh-

lanneet Jumalan omaisuutta. Jeesus otti vastaan kadotuksen vaivan, jotta me saisimme siitä vapauden. Jumala avasi meille ansiottomille omaisuutensa hoitajille tien hyvään ja turvattuun tulevaisuuteen. Uskon kautta Jeesukseen meille on luvattu iankaikkinen elämä taivaassa.

Kohdattuaan totuuden oman vääryytensä seurauksista ja tulevaisuutensa surkeuden, jos hän jää omaan varaansa, taloudenhoitaja käytti hyväkseen ainoan mahdollisuutensa: Ystävien suopeuden. Hän toimi viisaasti. Jeesus haluaa sanoa meille: ”Olkaa tekin viisaita.” Meille on avattu tie hyvään tulevaisuuteen. Ainoa ystävämme, joka voi turvata tulevaisuutemme, on Jeesus Kristus. Jumalalla ei ole enää mitään vaatimuksia meihin nähden sen jälkeen, kun Jeesus maksoi meidän syntivelkamme. On viisautta tarttua kiinni ystävän apuun. Meillä on parempi tilanne kuin tilanhoitajalla. Hänen oli ostettava ystävien suosiollisuus. Jumalan ystävyys on annettu lahjana, ilmaiseksi uskossa vastaanottavaksi.

Tilanomistaja vaikutti isäntänsä velallisten asenteisiin itseään kohtaan silloin, kun se oli vielä mahdollista. Jeesus ei puolustanut vanhojen velkakirjojen vaihtamista petollisesti uusiin. Isännän pettäminen oli väärin. Mutta taloudenhoitajan määrätietoinen halu toimia oman tulevaisuuden parhaaksi on hyvä esimerkki. Jumalan edessä meillä on kaksi mahdollisuutta: joko jäädä ikiajoiksi kodittomiksi kerjäläisiksi tai ottaa Jeesuksen kautta vastaan onnellinen tulevaisuus Jumalan kirkkauden valtakunnassa.

Taloudenhoito Jumalan valtakunnassa ei rajoitu vain siihen, että kukin yksilö vastaa omasta elämästään. Hän asetti paimenet hoitamaan seurakuntaansa maailmassa. Paimenen työ on monialaista ja vastuullista, sillä niin kuin Raamattu sanoo, Jumala asettaa paimenet vastuuseen lampaiden hoidosta. Ilman paimenta lam-

paat hajaantuvat, kärsivät vaivaa ja näännyvät hyljättyinä. Niin kuin yksilötasolla puhutaan etsikkoajasta Jumalan kutsuessa ihmistä, niin myös paimenella on oma etsikkoaikansa. Hänelle uskottuja lampaita tulee hoitaa silloin, kun siihen on annettu aika. Moni paimen kipuilee ja tuntee huonoutta mennyttä muistellessaan. Kunpa yksikään paimen ei unohtaisi, että hänkin saa kääntyä ainoan ystävän, Jeesuksen puoleen. Hänen armostaan riittää kaikille katuville. Uskoessaan syntien anteeksiantoon paimen näyttää tietä lampailleen esimerkillään. ●

Antti Herkkola

Kalvolan seurakunnan kirkkoherra

Etsikkoajoja

LUUK. 19:41–48

11. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 31.7.

Etsikkoajaksi (kr. episkopee, 19:44) on vieras sana tälle ajalle, paitsi profanoituna, siirrettynä maallisiin. Kun politiikka haluaa muuttaa asioita ja madaltaa muutosvistarintaa, hän voi puhua etsikonajasta. Joukkueurheilussa saattaa olla vaarana etsikkoajan kuluminen loppuun, kun minuutit matelevat ja maaleja ei saada aikaiseksi. Tuollaisessa ei-raamatullisessa etsikko-sanankäytössä on tapahtunut painopisteen ja merkityksen muuttuminen. Niin yleensäkin käy, kun sanat vaeltavat ympäristöstä toiseen. Raamatullisesta kielenkäytöstä irtautuneen etsikkoajan painopiste on kokonaan ihmisessä, hänen arviointikyvyssään, viisauudessaan ja toiminnassaan. Raamatussa ja elävässä elämässä, missä koetaan etsikkoajoja suhteessa Jumalaan, painopiste on Kristuksessa. Uuden testamentin alkukielen etsikkoajaa merkitsevä sana tarkoittaa vierailun, kaitsemisen ja koetelemisen hetkeä. Joku tulee ulkopuolelta käymään ja arvioimaan asioita. Saadaan ulkopuolinen näkökulma. Saadaan uu-

si ja ytimiä myöten totuudellinen valaisu elämään, kun vierailun ja katsastuksen tekee Kristus profeetallisella sanallaan ja Hengellään.

Etsikonajan todellisuuteen liittyy vielä yllätyksellisyys. Se, joka on nukahtamassa tai unessa, säpsähtää hereille. Jopa hengellisesti kuollut huomaa itsensä herätetyksi Kristuksen kasvojen eteen. Ja on uudelleen arvioimisen paikka, on uuden suunnan ottamisen paikka. Hyvin selkeästi, teräväpiirteisemmin kuin koskaan, piirtyy näkyviin oma huono tila suhteessa Jumalaan. Ihmisen puolelta etsikonajan alkunäkymä on lähes poikkeuksetta: Olen matkalla kadotukseen, jos kaikki jatkuu tätä rataa. Etsikonajassa joudutaan vakavasti ja omakohtaisesti katsomaan iankaikkisen kadotuksen tosiasiaa. Sille ja muillekin uskon kysymyksille saattoi ennen nauraa, mutta etsikonaikana koittaa itkun ajat. Päivän evankeliumissa tosin Jeesus on se, joka itkee. Hän itkee niidenkin itkut, jotka eivät vielä ole heränneet omaan tilaansa ja ihmiskunnan vaurioon.

Etsikkoaikana ollaan kasvokkain Jumalan pyhyden ja tuomion vakavuuden, mutta myös hänen armollisen apunsa kanssa. Läsnä on ennakoivasti pienois-koossa tuomiopäivä jakoineen kahtaalle. Herran arvio etsikkoaikana meistä itsesämme kadotetuista syntisistä ei ole kuitenkaan lopullinen, vaan tilanteen paljastaminen, joka kutsuu muutokseen. Silloin on vielä totta Paavalin sana: ”Jos me tutkisimme itseämme, ei meitä tuomittaisi; mutta kun meitä tuomitaan, niin se on meille Herran kuritusta, ettei meitä maailman kanssa kadotukseen tuomittaisi”. (1. Kor. 11:31–32, KR-38).

Jeesuksen vakavaa julistusta Israelin lasten etsikonajassa tehostavat hänen tunnereaktionsa, itku Jerusalemin tähden ja vihan purkaus temppeelialueella. Kyytiä saavat evankeliumien mukaan niin myy-

jät kuin ostajatkin yhdessä pöytien, jakkaroiden ja uhrieläinten kanssa.

Jos tästä tekstistä saarnaa seurakunnassa yrittäjien kirkkopyhässä (kuten kerran tein), on varmaan aiheellista kysyä, oliko Jeesuksella jotakin kauppa- tai pankkitoimintaa vastaan. Näyttäähän temppeleikohtaus toistuneen hänen toimestaan jopa kahdesti, Johanneksen evankeliumin kertoma mukaan lukien. Oliko kyseessä markkinatalouden vastainen ohjelmajulistus vai räyhärabbin huono hetki pinnan pettäessä, kun häntä ei uskottu?

Kyllä kyseessä on koko Jeesuksen toiminnan ydintä koskeva manifesti, Profeetallinen julistava pienoisdraama, jonkinlainen ”kirkkonäytelmän” alkumuoto. Se tosin järkytti pahoin kirkkorauhaa ja päivähartautta. Jeesus toimii profeetta Malakian hengessä (Mal. 3:1–3). Jerusalemin temppeleihin keskittynyt uhrilaitos epätäydellisyydessään oli tullut tiensä päähän. Niin sanotusti ”puhdistaa temppeleitä” Jeesus ei tee sitä samaa, kuin kuka tahansa innoittunut profeetta tai uskonpuhdistaja oman aikansa uskonnolle tai yhteisölle. Jeesus ei puhdistaa tai uudista vanhaa järjestelmää, vaan on poistamassa sitä. Hän ei paljasta rahanvaihtajien huijausta, vaan on syrjäyttämässä kaikkea temppeleihin liittyvää toimintaa. Jeesus ei naulaa teesejä oveen, vaan ovia kiinni.

Rahanvaihtajat olivat temppelein esipihalla vaihtamassa temppelein kannalta ”vääää rahaa” oikeaan. Siellä suoritettiin laillista ja pakollista ”rahan pesua”. Nimitäin monilla eripuolilta silloista maailmaa tulleilla pyhiinvaeltajilla oli kukkarossaan kolikoita, joissa oli jumalien tai hallitsijoiden kuvia asiaan kuuluvine ylityksineen. Sellainen raha ei sopinut temppelein käyttöön, olihan juutalaisuudessa kuvakielto: ”Älä tee itsellesi jumalankuvaa äläkä mitään kuvaa, älä niistä, jotka ovat

ylhäällä taivaassa, älä niistä, jotka ovat alhaalla maan päällä, äläkä niistä, jotka ovat vesissä maan alla”. (2. Moos. 20:4). Niinpä rahanvaihtajille oli uskottu likaisen rahan vaihtaminen Tyyroksen valuuttaan, josta loukkaukset puuttuivat. Näin tulijan oli mahdollista ostaa uhritoimituksiin välttämättömiä eläimiä käyttöönsä. Rahanvaihtajien palvelutehtävä mahdollisti kaikkein keskeisimmän temppelin toiminnassa: uhrin, syntien tunnustaminen ja anteeksisisaaminen.

Jeesus on panemassa pois viralta vanhan temppelipalveluksen. Hän on rakentamassa uutta temppeliä, kaikkien kansojen rukoushuonetta. Enää ei tarvita temppelirahaa uhrieläinten ostamiseksi. Ollaan pystyttämässä Golgatan mäelle uhripaikka koko maailman syntien tuomitsemiseksi. Annetaan uhri, johon kaikki maailman uhrin viittaavat ja jossa ne täytyvät. Tuossa uhrissa jokaisen ihmisen synti ja syyllisyys ja sovituksen tarve saa kohdata Jumalan anteeksiantamuksen.

Uusi testamentti liittyy Jeesuksen toiminnan temppelissä Psalmin 69 jakeeseen 9: ”Kiivaus sinun huoneesi puolesta kuluttaa minut.” Jumalan tulinen viha väärää jumalanpalvelusta ja kaikkea syntiä kohtaan purkautuu kuumimmin Golgatalla Jeesuksen ruumiin temppelissä. (Joh. 2:19–21). Sitä Jeesuksen viha tässä ennakoi. Temppele on Jumalan ja ihmisen kohtauspaikka, se on uhrin paikka. Temppele kätkee sisälleen jokaisen kävijänsä hädän, katumuksen ja kiitoksen, raskaat ja keventyneet askeleet, resuisen ihmisen elämän matkan Jumalan armohoidossa perille asti. Vanhasta temppelistä ei tähän enää ole, se on turmeltuneena tuhoon tuomittu. Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen kautta syntyy uusi temppele, Jeesuksen ristillä ruhjottu ruumis, lyöty, häväisty ja tapettu. Koko maailman synti on sovitettu ja siitä merkiksi Isä korottaa Pojan kirkkauteen. Siellä Jeesus sovituks-

sen merkit kirkastetussakin ruumiissaan on heikolle uskolle muistutuksena, ettei tehtyä saa kukaan eikä mikään tekemättömäksi. Ei syntinen saarnamieskään. Jeesukseen uskovat ovat Pyhä Hengen luoma temppele, seurakunta. Se on taivaaseen korotetun Kristuksen maanpäällistä todellisuutta, jonka keskellä Ylösnoussut elää ristiinnaulittuna. (Gal. 3:1).

Jeesuksen julistuksen ja performanssin sivujuonteena on kyllä myös puhe temppelejumalanpalveluksen pilaantumisesta. Tuosta valtavasta uskonnollista järjestelmästä on tullut rosvojen luola, rukouksen huoneeksi sitä ei enää sovi nimittää. Ajatellamme ilmausta rosvojen luola mieleemme tulee hämyinen piilopaikka, jonne mennään lepäilemään, jotta jaksetaisiin taas lähteä taas uusille ryöstöretkille. Kun Jeesus käyttää tällaista ilmausta aikansa juutalaisuuden pyhimmästä paikasta, se on äärimmäisen loukkaavaa. Nämä sanat tultiin muistamaan. Mutta kyseessä ei ole pelkkä herja. Herra tahtoo sanoa, ettei temppele enää täytä sitä tehtävää, jota varten se on rakennettu, Jumalan kohtaamista ja uudistumista varten. Siitä on tullut valtava uskontohuoltolaitos, jossa ihmiset voivat toteuttaa ja viljellä omaa uskonnollisuuttaan, elää uskonnollisessa itsetyydytyksessä, eikä sen enempää. Mikään ei yllätä, säväytä eikä puhuttele, mutta hartaus ja suosionosoitukset ovat taatut: ”Security first”. Se riittää itsetyytyväisyydessään kieriskelevälle uskontohuoltolaitokselle, joka lataa toimintatarmonsa kansansuosiesta.

Mutta ei uskonto meitä pelasta, eivätkä omat mielipiteemme Jumalasta. Meidän pelastaa Kristuksessa synnin, kuoleman ja pahan vallan voittanut Jumala sen uhrin kautta, johon temppelevälikohtaus johtaa ja johon se sisällöltään viittaa. ●

Pekka Heiskanen

Suomen Raamattuopiston
Säätiön julistusjohtaja